

"อัมรีฟาร์ม" จ.ศรีสะเกษ

ฟาร์มเล็กใจใหญ่ เลี้ยงโคขุนประจำ ผลิตเนื้อพรีเมียม

เกษตรกร

อัมรีฟาร์ม ถือว่าเป็นฟาร์มโคขุนน้องใหม่ที่เกิดจากความตั้งใจของ คุณจำนงค์ จังอินทร์ (โทร. 08-6265-2896) หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการปศุสัตว์ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดศรีสะเกษ โดยอยากให้เป็นฟาร์มต้นแบบในการเลี้ยงโคขุน เพื่อผลิตเนื้อพรีเมียม ที่ต้องอาศัยทั้งองค์ความรู้ เงินลงทุน และการเลี้ยงอย่างประณีต จึงจะประสบผลสำเร็จ **“เบื้องต้นผมเริ่มเลี้ยงโคแค่ 12 ตัว ตั้งใจว่าจะผลิตโคขุน สำหรับตลาดทั่วไปหรือส่งเชียงใหม่เพื่อเป็นอาชีพเสริม เห็นว่าใช้เวลาขุนไม่นาน 4-5 เดือนก็ได้ แต่เลี้ยงไปรุ่นหนึ่งพบว่าการผลิตโคขุนสำหรับตลาดลักษณะนี้มีปัญหา ราคาผันผวนไม่แน่นอน จึงเบนเข็มตั้งเป้ามาผลิตเนื้อโคขุนพรีเมียม มีราคาซื้อขาย และตลาดแน่นอน ความต้องการสูงแทน”**

เนื้อโคขุนพรีเมียมหรือรู้จักกันดีว่าเนื้อที่มีไขมันแทรก ใช้ระยะเวลาในการเลี้ยงนานกว่า และต้องอาศัยความประณีตใส่ใจในความสะอาด ใช่ว่าจะต้องเป็นการลงทุนขนาดใหญ่เสมอไป ซึ่งอัมรีเป็นแบบอย่างของการเลี้ยงโคเนื้อพรีเมียมเพื่อเป็นอาชีพเสริมที่ทำควบคู่กับงานประจำได้ จากโค 12 ตัวแรก ปัจจุบันอัมรีฟาร์มมีโคมากกว่า 30 ตัว เลี้ยงในโรงเรือนที่มีโครงสร้างส่วนใหญ่เป็นเหล็ก โคขุนเลี้ยงกันคอกตัวละ 2x3 เมตร ทำรางอาหารกว้าง 70 เซนติเมตร โรงเรือน 1 หลังต้นทุนขึ้นอยู่กับราคาวัสดุในแต่ละท้องถิ่น อาจใช้เป็นไม้ยูคาลิปตัส เพื่อประหยัดต้นทุนก็ได้เช่นกัน แต่เบื้องต้นควรสร้างให้พอกับจำนวนโคที่จะเลี้ยง หากไปได้สวยคิดจะเลี้ยงเพิ่มค่อยขยาย เพื่อจะได้มีเงินทุนเหลือไว้สำหรับค่าตัวของโคขุนที่จะซื้อเข้ามาเลี้ยง โดยเฉพาะกับการผลิตเนื้อพรีเมียมจะต้องใช้โคลูกผสมสายพันธุ์ยุโรปที่นิยม เช่น ซาโรเลสหรือแองกัส

โคที่จะซื้อเข้ามาขุนควรมีอายุ 1 ปีครึ่ง-2 ปี น้ำหนักตัวไม่ต่ำกว่า 350 กิโลกรัมขึ้นไป นำมาเลี้ยงขุนเพื่อเติมเนื้อและไขมันจนเต็ม ใช้เวลา 10-12 เดือน หากเริ่มเลี้ยงตั้งแต่ยังเล็กอาจใช้เวลานานเกินไป ผู้เลี้ยงโดยเฉพาะมือใหม่อาจอดใจเสียก่อน โดยคุณจ่านงค์มีวิธีเลือกโคดีว่าให้ดูที่ช่วงลำตัวยาว ตัวเล็ก ที่สำคัญขาตรง และตรวจดูอายุได้ง่าย ๆ ให้สังเกตว่าถ้าเป็นโคอายุ 2 ปีขึ้นไป ฟันล่างจะเหลือเป็นฟันแท้ 2 ซี่เท่านั้น หากฟันล่างยังเรียงกันเต็ม นั่นคือ โคอายุไม่ถึง 2 ปีที่ฟันน้ำนมยังอยู่เต็มปาก

“ถ้าโคขางออย่าไปพยายามซื้อเด็ดขาด และโคอีกประเภทที่ควรหลีกเลี่ยง คือ ลูกผสมเลือดสูงมีเชื้อโคยุโรปเกิน 75 เปอร์เซ็นต์ขึ้นไป เพราะพวกนี้โตเร็วจริง แต่มักมีปัญหาเรื่องข้อและกีบ อีกทั้งปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในบ้านเราไม่ได้ บางตัวมีอาการหอบและถึงขั้นไม่กินอาหารจนหยุดการเติบโต ซึ่งทางกรมปศุสัตว์และมหาวิทยาลัยเกษตรกำแพงแสน ได้ศึกษามาแล้วว่าโคที่มีเลือดโคนอก 62.5 เปอร์เซ็นต์เหมาะสมที่สุด ซึ่งเรื่องสายเลือดผมเจอประสบการณ์ตรงจากโคที่ซื้อจากชาวบ้านมาเลี้ยงและไม่สามารถระดับสายเลือดได้เลี้ยงๆ ไปมีปัญหาที่แข้งขาและกีบ และการปรับตัว”

สำหรับโคลูกผสมที่ทางคุณจ้างประทับใจและแนะนำคือลูกผสมแองกัส เป็นโคที่เลี้ยงง่ายไม่ค่อยเจ็บป่วย กินอาหารเก่ง โตเร็ว อีกสายพันธุ์คือลูกผสมชาโรเลส์ที่ตลาดต้องการ มีติดฟาร์มไว้ไม่ผิดหวัง

เลี้ยงโคขุนแบบอเมริกัน

คุณจ้างเล่าให้ฟังว่า ในการเลี้ยงโคขุนหลังซื้อหาโคที่ถูกใจเข้ามาในฟาร์มแล้ว สนนราคาปัจจุบันขยับขึ้นมา กิโลกรัมละ 100 บาท ตัวหนึ่งตกประมาณ 35,000 บาท หลังซื้อเข้ามาช่วง 1-2 สัปดาห์แรกจะเฝ้าดูอย่างใกล้ชิดว่าโคมีความสมบูรณ์มากน้อยขนาดไหน หากไม่มีปัญหาเรื่องสุขภาพก็จะทำการตอนก่อนขุน น้ำหนักเริ่มขุนคือ 350-400 กิโลกรัม

การขุนใช้วิธีเลี้ยงแบบยืนคอก เสิร์ฟอาหารถึงปากให้โคกินอย่างเต็มที่ จะมีทั้งอาหารชั้นโปรตีนประมาณ 14 เปอร์เซ็นต์ผสมกับมันหมักยีสต์ ในช่วงเริ่มขุนเน้นให้โคอ้วนเร็วที่สุด จะให้อาหารชั้นผสมมันหมักยีสต์ในอัตราส่วน 1 : 2 ส่วนในช่วง 4 เดือนท้ายที่ต้องเร่งสร้างไขมัน จะปรับอัตราส่วนอาหารชั้นผสมมันหมักยีสต์ เป็น 1 : 3 ให้ปริมาณ 6-7 กิโลกรัม/ตัว/วัน ให้ในช่วงเช้า ประมาณ 08.00 น. และบ่าย 15.00 น. หลังให้อาหารชั้นผสมมันหมักยีสต์ จะให้อาหารหยาบตามทันที หลักๆ ที่ให้ คือ ฟางแห้งและหญ้าหมักที่ทำขึ้นเอง

“หลังเลี้ยงขุนไปสัก 4-5 เดือน เราจะต้องมาพิจารณาดูศักยภาพของโคแต่ละตัว โดยดูจากโครงสร้างว่าตัวไหนจะบั้นได้ต่อ หรือพอแล้ว ตรงนี้สำคัญมากครับต้องดูศักยภาพว่าเราจะเต็มเข้าไปได้มากน้อยขนาดไหน ไม่อย่างนั้นจะเสียโอกาสในการเลี้ยงไป” คุณจ้างค์ เน้น

แนะนำแปลงหญ้าผลิตหญ้าหมักลดต้นทุน

การเลี้ยงโคขุนใช้เวลาราว 12 เดือน ระหว่างนั้นอาหารหยาบมีความสำคัญไม่แพ้อาหารข้น โดยทั่วไปเกษตรกรจะเลือกใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น เช่น แถบระยอง เพชรบุรี มีโรงงานอาหารกระป๋องเยอะก็จะใช้เปลือกผลไม้ตามฤดูกาลโดยเฉพาะเปลือกสับปะรดได้ ส่วนอัมรีฟาร์มเดิมใช้ฟางแห้ง แต่ปัจจุบันฟางแห้งราคาค่อนข้างสูง (3 ก้อน 100 บาท) การทำแปลงหญ้า โดยเฉพาะเนเปียร์ปากช่อง 1 ที่มีโปรตีนสูงก็เป็นทางเลือกลดต้นทุนที่ดีของเกษตรกร

“การเลี้ยงโคขุนขาดอาหารหยาบไม่ได้ครับ แต่ถ้าจะให้หญ้าสดก็ไม่ได้เช่นกัน เพราะมีวิตามินเอสูง ขัดการสร้างไขมัน หญ้าต่าง ๆ จึงต้องนำมาผ่านการหมักก่อน ซึ่งหญ้าเนเปียร์มีความเหมาะสม มีโปรตีนสูง 8-14 เปอร์เซ็นต์ ขั้นตอนการหมักก็ไม่มีอะไรมากหลังตัดหญ้าควรพักทิ้งไว้ให้น้ำในต้นระเหยออกช่วยลดการเน่าเสีย จากนั้นนำมาเข้าเครื่องบดสับโรยเกลือพอกคลุมด้านบนและคลุมเคล้าให้เข้ากัน ตักใส่กระสอบจนแน่น พยายามบีบหรือเหยียบไล่อากาศออกให้มากที่สุด จากนั้นมัดปากถุงให้แน่นป้องกันอากาศเข้า หมักทิ้งไว้ 21 สัปดาห์ก็ใช้ได้แล้ว รสชาติออกเปรี้ยว ๆ โคชอบกิน”

หญ้าหมักเก็บไว้ได้นาน 1 ปี เปรียบเหมือนการถนอมอาหารโคอย่างดี และยังช่วยจัดการกับหญ้าสดที่แมโคและลูกโคกินไม่ทัน เพราะหากดูแลดี ๆ น้ำถึง ปุ๋ยไม่ขาด หลังปลูกครั้งแรก 75 วัน ก็จะตัดได้อย่างต่อเนื่องทุก ๆ 2 เดือน โดยคุณจ่านงค์แนะนำการตัดมาใช้ต้องตัดให้ตออยู่ชิดกับดินจากนั้นให้โรยปุ๋ยคอกซึ่งได้มาจากโคที่เลี้ยงไว้มาใส่จนท่วมตอ ต้นก็จะแตกกอใหม่ขึ้นมาให้ตัดได้เรื่อยๆ ทั้งนี้ที่ฟาร์มปลูกหญ้าไว้ 2 ไร่ ก็เพียงพอกับโคขุนที่เลี้ยงไว้ประมาณ 30 ตัว

นอกจากหญ้าหมัก อีกตัวที่ขาดไม่ได้คือมันหมักยีสต์สูตรผสมสาโทที่ใช้ผสมกับอาหารข้น มีส่วนผสมประกอบด้วย กากมัน 1 ตัน ยีสต์ขนมปัง 1 กิโลกรัม ยูเรีย 4 กิโลกรัม กากน้ำตาล 20 กิโลกรัม และแป้งสาโท 6 ก้อน/การหมัก 1 ครั้ง ซึ่งทางคุณจ่านงค์หมักขึ้นเองในบ่อหมักขนาด 4x4 เมตร สูง 80 เซนติเมตร ใช้เวลา 14 วัน หมักได้ครั้งละ 10 ตัน เป็นปริมาณที่ให้โคขุนประมาณ 4-5 ตัวกินได้นานครึ่งปี เงินลงทุนในส่วนนี้ประมาณ 500 บาทเท่านั้น (นับเฉพาะวัตถุดิบที่นำมาหมักแต่ละครั้ง)

โคขุนคุณภาพ รายได้ที่คุ้มค่างกับการลงทุน

ตลาดโคเนื้อในประเทศไทย หลัก ๆ จะแบ่งเป็น 3 ส่วน หนึ่งคือตลาดสดหรือเนื้อเชียง ขยับขึ้นมาหน่อยจะเป็นเนื้อแพ็คที่วางขายในซูเปอร์มาร์เก็ต และที่ปลายยอดคือเนื้อพรีเมียมที่มีไขมันแทรกที่ร้านสเต็กหรือร้านอาหารหรูต้องการ ราคาจะโดดขึ้นไปหลายเท่า ซึ่งที่อัมรีฟาร์มแม้จะเป็นน้องใหม่แต่ก็มุ่งไปที่ตลาดเนื้อพรีเมียม เพราะเป้าหมายที่เริ่มทำฟาร์มของคุณจำนงค์ตั้งแต่ต้นคือ อยากมีรายได้เพิ่มสักเดือนละ 70,000-80,000 บาท ขายโคขุนพรีเมียมเพียงตัวเดียวก็ได้จับเงินตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่โดยเฉลี่ยจะขายได้ประมาณเดือนละ 2 ตัว โคที่ทำได้มี

ตั้งแต่เนื้อระดับ 1-5 แต่เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 2-3 แม้ไม่สูงมาก แต่คุณจำนงค์จะเลี้ยงขุนให้มีขนาดใหญ่ เช่นโคเลือดสูง (แต่ไม่เกิน 75 เปอร์เซ็นต์) หนัก 700-800 กิโลกรัม/ตัว เมื่อชำแหละซากแล้วเหลือน้ำหนักประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ คุณกับราคาเนื้อตามระดับไขมันแทรก เช่น ระดับ 2 กิโลกรัมละ 205 บาทก็ได้เหยียบแสนบาทต่อตัว หักต้นทุนการเลี้ยงต่อตัวก็ยังเหลือพอได้น้ำได้เนื้อตัวละหลายหมื่นบาท/เดือน

“ผมขายส่งที่สหกรณ์เครือข่ายโคเนื้อ จำกัด หรือ Max Beef ที่เดียว เพราะมีการทำตลาดที่ดี เนื้อไม่เหลือค้างสต็อก และสิ่งสำคัญในการเลี้ยงโคขุนนอกจากการศึกษาข้อมูลไปดูการเลี้ยงการจัดการถึงฟาร์มที่ทำจริง ก็คือการหาตลาดก่อนว่าจะเลี้ยงไปขายใคร ไม่อย่างนั้นจะขุนไปเครียดไปจนไม่มีความสุขกับการเลี้ยงโค” คุณจำนงค์ทิ้งท้าย

ที่มา : เกษตรกรก้าวหน้า 27 มีนาคม 2564